

ПРО ІНТЕГРОВАНУ ТА КОНСОЛІДОВАНУ ЗВІТНІСТЬ

В сучасних умовах глобалізації економічних процесів, функціонування міждержавних транснаціональних компаній важливим джерелом інформації у корпоративізованих об'єднаннях служить консолідована звітність. Порядок формування консолідованої фінансової звітності, розкриття у ній інформації чітко визначений національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Однак, практика показує, що поданої у ній інформації явно не вистачає для стратегічного управління корпораціями.

Основні користувачі облікової інформації, якими вважаються акціонери, інвестори, а також менеджери, окрім обліково-звітних даних за минулі періоди, потребують поглибленої інформації про стратегічні напрями діяльності та розвитку компаній, можливі системні та несистемні ризики. Сучасні світові реалії вимагають посиленої уваги та інформаційного забезпечення з питань дотримання суб'єктами господарювання природоохоронних норм і правил, врахування соціальної складової у підприємницькій діяльності.

Звідси випливає, що консолідована звітність не може бути обмежена розкриттям лише фінансових показників щодо діяльності корпорацій, а й враховувати важливі нефінансові аспекти такої діяльності. Така звітність, що поєднує різні види інформації, трактується як інтегрована звітність.

При цьому виникає питання: чи можна вважати сучасні форми консолідованої звітності інтегрованою звітністю? Однозначно ні, оскільки за діючими в Україні обліковими нормами та й за міжнародними правилами консолідується лише показники фінансової звітності.

І навпаки: чи може в природі бути інтегрована звітність консолідованою? Тут напрашується позитивна відповідь. Підконсолідованою звітністю розуміють процес зведення звітів споріднених підприємств, тих, що здійснюють контроль і тих, що ними контролюються, у єдиний набір звітної інформації щодо консолідованої групи як єдиної економічної одиниці.

Саме об'єднана звітність корпоративізованих інституцій у даний час повинна містити найбільше ознак інтегрованості. Така звітність, окрім узагальнених показників фінансово-господарської діяльності об'єднаних в одну групу суб'єктів, мала би розкривати інформацію про стосунки між власниками, відносини між самостійними членами групи з узагальненням консолідованих даних загалом по корпорації, виокремленням неконтрольованої частки, якщо така існує. Особливою при консолідації є інформація стосовно оцінки майна при придбанні чи об'єднанні з виникненням гудвілу від перевищення вартості придбання над часткою покупця у справедливій вартості ідентифікованих активів і зобов'язань, а також показники щодо розподілу чистого прибутку та сукупного доходу між членами групи з використанням методу участі в капіталі, розподілу майна та зобов'язань між власниками материнської компанії та неконтрольованої частки.

Враховуючи великий інтерес до інтегрованої звітної інформації різних користувачів, найголовніше, реальних і потенційних інвесторів, інтегрована корпоративна звітність, на відміну від корпоративної фінансової, повинна містити значні обсяги не фінансової інформації, що стосується насамперед:

- стратегії та перспектив розвитку корпоративного об'єднання та його окремих структурних підрозділів – учасників консолідованої групи;
- можливих фінансових та не фінансових, системних та несистемних ризиків з визначенням напрямів їх мінімізації;
- питань організаційного, соціального, екологічного та іншого не облікового характеру корпоративних об'єднань та їх відокремлених одиниць.

Проблеми складання інтегрованої звітності пов'язані з багатьма чинниками, серед яких варто виокремити наступні: складність забезпечення принципу суттєвості інформації; необхідність дотримання паритету між розкриттям важливої, але не надмірної інформації; складність забезпечення вимог різних груп користувачів, інтереси яких часто є взаємно протилежними. Тому варто звернутися до розробленої Радою з міжнародних стандартів бухгалтерського обліку Концептуальної основи фінансової звітності, що передбачає дотримання ряду правил, вимог та якісних характеристик, серед яких найбільш важливими і такими, що можуть бути застосовані й при формуванні інтегрованої звітності, є: повнота і доречність, суттєвість та правдиве подання, нейтральність і превалювання сутності над формою з дотриманням вартісного обмеження «вигода вище витрат». Подібні вимоги покладені в основу формування фінансової звітності у вітчизняному законодавстві. Їх запровадження при виробленні правил формування інтегрованої корпоративної звітності може дати позитивні результати в плані повнішого задоволення інформаційних потреб різних користувачів.

Важливим кроком у напрямі поширення інтегрованого звітування можестати законодавче затвердження для підприємств і корпорацій нового Звіту про управління, що має усі ознаки інтегрованої звітності. У даному Звіті рекомендовано розкривати фінансову та нефінансову інформацію, характеризувати стан і перспективи розвитку підприємства та оцінювати основні ризики його діяльності (структуру та опис діяльності суб'єкта; результати діяльності; ліквідність та зобов'язання; екологічні та соціальні аспекти діяльності; кадрову політику; ризики; дослідження та інновації; фінансові інвестиції; перспективи розвитку; схему корпоративного управління). Важливим у цьому напрямі є також Звіт про корпоративне управління, що запроваджується з 2019 року. Ці звіти оприлюднюються разом з фінансовою звітністю великими і середніми підприємствами, емітентами цінних паперів та можуть слугувати важливою інформаційною базою для багатьох груп користувачів, але, найперше, для власників, реальних та потенційних інвесторів.